

SHAMING, CANCELING, NO-PLATFORMING: GRANICE STOSOWANIA SANKCJI SPOŁECZNYCH

[streszczenie popularnonaukowe]

Rozważmy przypadek osoby, która udostępnia mizoginistyczne i rasistowskie treści na popularnej platformie mediów społecznościowych. Załóżmy, że konto tej osoby jest obserwowane przez wielu użytkowników, a publikowane tam wypowiedzi odbijają się szerokim echem. Wreszcie, załóżmy, że chociaż udostępniane treści są jednoznacznie niemoralne, to ich publikowanie nie jest sprzeczne z prawem, a władze publiczne nie mogą podjąć interwencji w tej sprawie. Biorąc pod uwagę niedostępność jakiegokolwiek reakcji prawnej, można zadać pytanie, czy w tym przypadku nie wchodziłoby w grę zastosowanie innej, a więc jakiegoś rodzaju niesformalizowanej sankcji. Współczesny dyskurs publiczny oferuje szereg możliwości w tym zakresie, niemniej wydaje się, że trzy rodzaje sankcji społecznych są najbardziej popularnymi sposobami reakcji w rozważanym kontekście. Pierwszą możliwością jest zabranie głosu i publiczne skrytykowanie osoby za jej niemoralne postępowanie. Drugą opcją jest zaprzestanie obserwowania profilu tej osoby w mediach społecznościowych i, w zależności od okoliczności, bojkotowanie innych jej aktywności publicznych. Trzecią możliwością jest zablokowanie konta w mediach społecznościowych i uniemożliwienie rozpowszechniania mizoginistycznych i rasistowskich treści. To ostatnie działanie może być podjęte przez operatora platformy.

Wyżej wymienione możliwości odnoszą się do trzech strategii niesformalizowanego reagowania na przypadki naruszenia norm moralnych, lub innymi słowy, do trzech rodzajów sankcji społecznych, którymi są: *public shaming*, *canceling*, *no-platforming*. Wszystkie te strategie mają swoje źródła w przeszłości, ale ich współczesna doniosłość wydaje się być nieporównywalna z żadnym momentem w historii.

Celem projektu badawczego jest przeanalizowanie idei sankcji społecznej, a w szczególności opracowanie kwestii moralnej dopuszczalności i pożądanych ograniczeń prawnych w odniesieniu do trzech wyżej wymienionych sposobów sankcjonowania wykroczeń moralnych. Zespół badawczy zamierza odpowiedzieć na trzy główne pytania:

- [RQ1] Pytanie o pojęcia, które dotyczy kwestii znaczenia terminu „sankcja społeczna” (oraz znaczenia praktyk, którymi są *public shaming*, *canceling*, *no-platforming*).
- [RQ2] Pytanie o legitymację, które dotyczy kwestii moralnej akceptowalności różnych sankcji społecznych.
- [RQ3] Pytanie o regulację, które dotyczy kwestii ograniczeń prawnych stosowania różnych sankcji społecznych.

Najważniejsze hipotezy badawcze projektu głoszą, że:

- [RH1] Praktyki *public shaming*, *canceling*, *no-platforming* stanowią odrębne formy sankcji społecznej, które są *pro tanto* odpowiednimi reakcjami społecznymi na odmienne wykroczenia moralne.
- [RH2] Praktyka stosowania sankcji społecznych jest uzasadniona, o ile spełnione są kryteria moralnej akceptowalności, a ponieważ kryteria te bardzo rzadko można uznać za spełnione, to stosowanie sankcji społecznych jest uzasadnione w bardzo nielicznych przypadkach.
- [RH3] Urzędnicy państwowi powinni przyjąć nieinterwencyjną postawę wobec stosowania sankcji społecznych, a w szczególności mają obowiązek ustanowienia neutralnych ram prawnych, które będą otwarte na różne dyskursy moralne.